

Ainevaldkond	ETTEVÕTLUS JA RAHATARKUS	
Kursuse nimetus	Isiklik finantsmajandus	
Kursuse maht ja õppekorraldus	21 (75-minutilist) tundi: kontakttunnid, iseseisev töö, õppekäigud, praktilised ülesanded, videotunnid, podcastid, ettevõtjate/külalislektorite kogemuslood. Kursus võib olla: <ul style="list-style-type: none"> • valikkursus • mooduli kursus • suunakursus • lõimituna (teemati?), ainete üleselt 	
Õpetamise aeg	Gümnaasium	
Vastutav õpetaja		
Kursuse lühikirjeldus	Kursus on mõeldud õppijatele, kes soovivad omandada oskusi/teadmisi, kuidas teha kaalutletud finantsotsuseid isiklike rahaasjade majandamisel. Kursusel saadakse ülevaade teemadest – tulude/kulude planeerimine, eelarvestamine, vältimatud (püsikulud, nt kommunaalkulud) ja välditavad (nt mugavuskulud) kulud; miks ja kuidas säästa, meelerahufond; aktsiad ja väärtpaberiturg, investeerimine – alustamine, võimalused ja riskid; kinnisvara üür või ost; pensionisüsteem; igapäevased pangateenused ja maksed, arvelduskonto valimine, hoiustamine; raha väärtuse muutused; mida peab teadma laenude kohta; kuidas kujuneb palk; milliseid makse tuleb maksta; kuidas targalt kindlustada jpm. Õppemeetodid on praktilised – avatud arutelud, näidisülesannete koostamine ja lahendamine jpm. Oskuste kujundamiseks kasutatakse kaasaegseid veebipõhiseid planeerimiskeskondi- ja rakendusi.	
Kursuse kava	Tundide arv	Teema ja õppevorm (tund juhendajaga, õppekäik, iseseisev töö, külalisõpetaja vms). Õppevormi valik lähtub õpperühma eripärast ja lepatakse kokku kursuse alguses koos õpilastega.
	6 tundi	Isiklik finantsmajandus. Isiklikud finantseesmärgid. Eelarvestamine. Finantsplaan. Kuubilanss. Vältimatud ja välditavad kulud. Kommunaalkulud. 50/30/20 reegel. Isiklik puhasväärtus. Rahanduslik elukaar. Hädareserv, meelerahufond. Rahaedu põhimõtted. Kinnisvara ost ja üür. Palk. Maksud. Töösuhted. Töölepinguseadus. Eesmärgistamine - milline on minu elu pensionärina ja kuidas ma sinna jõuan (Canva keskkond, visioonitahvel) - pildid, tutvustus,

	<p>millised tegevused on aidanud selleni jõuda - pensionisambad (I, II, III), investeerimine (millised instrumendid), ettevõtlus jms.</p> <p><i>Põhimõisted - kommunaalkulu, meelerahufond, finantsplaan, isiklik puhasväärtus, bruto- ja netopalk.</i></p>
1 tund	<p>Igapäevased pangateenused, maksed.</p> <p>Pangateenused. Pangakaardid. Arvelduskontod. Krediidi- ja makseasutused. Maksekorraldused. Krediiditooted.</p> <p><i>Põhimõisted - krediiditoode.</i></p>
1 tund	<p>Laenuid.</p> <p>Laen kui kohustus. Laenuliigid. Eluasemelaen. Riiklik õppelaen. SMS laen. Tarbimislaen. Liising. Kapitali- ja kasutusrent. Käendus. Hüpotek. Lühi- ja pikaajaline laen. Laenamisega seotud tasud. Krediidi kulukuse määr.</p> <p><i>Põhimõisted - liising, kapitalirent, kasutusrent, hüpotek, krediidi kulukuse määr.</i></p>
1 tund	<p>Kindlustus.</p> <p>Kindlustuse liigid. Vabatahtlik, kohustuslik ja sundkindlustus. Reisi- ja tervisekindlustus. Õnnetusjuhtumi kindlustus. Elukindlustus. Kindlustusteenuste pakkujad. Kindlustusleping. Kindlustusega seotud tasud.</p> <p><i>Põhimõisted - kindlustusteenus, kohustuslik kindlustus, sundkindlustus.</i></p>
7 tundi	<p>Investeerimine, säästmine.</p> <p>Isiklikud rahaasjad ja säästmine. Raha väärtuse kasvatamine. Risk ja tulu. Tootluse ja riski võimalik seos. Investeerimine. Lühi- ja pikaajaline säästmine. Aktsiad ja aktsiafondid. Aktsia nimi- ja turuväärtus. Investeerimisfond. Investeerimishoius. Investeerimiskonto. Tuletisväärtpaberid. Võlakirjad ja võlakirjafondid. Väärtpaberitehingud. Väärtpaberiportfell. Krüptovara. Väärtpaberiturg. Börs. Börsiettevõtted. Ettevõtte fundamentaalne ja tehniline analüüs. Väärtus- ja kasvuaktsia. Dividendid. Virtuaalne ja materiaalne vara.</p> <p><i>Põhimõisted - aktsia, tuletisväärtpaber, võlakiri, ETF, krüptovara.</i></p>
1 tund	<p>Pension.</p> <p>Riiklik, kohustuslik, täiendav pension. Pensionifondid. Kogumispensioni alternatiivid.</p> <p><i>Põhimõisted - pensionifond, pensionisammas.</i></p>

	2 tundi	Raha ajaväärtus. Intressid. Intressimäär. Diskonteerimine. Liht- ja liitintress. Nominaal- ja reaaliintress. Nüüdisaja tulevikuväärtus. Annuiteet ja perpetuiteet. <i>Põhimõisted - intress, annuiteet, perpetuiteet, diskonteerimine.</i>
	2 tundi	Tagasisidestamine ja õpitu kinnistamine. Võimalusel külalislektorid
Kursuse õpitulemused	Isikutasand <ul style="list-style-type: none"> • teab, kuidas korraldada isiklike rahaasju; • mõistab finantsplaneerimise üldisi põhimõtteid; • oskab seada isiklike eesmärged elukaarest lähtuvalt (olevikust tulevikku) • saab aru kulude ja tulude kujunemisest ja eelarvestamise vajalikkusest; • saab aru ja oskab kasutada erinevaid pangateenuseid; • teab erinevaid laenu liike; • mõistab laenudega kaasnevat kohustusi; • oskab valida kindlustusteenuste pakkujaid ja saab aru erinevate kindlustusliikide olemusest ja vajadusest; • teab pensionifonde ja nende sisu; • teab säästu-, investeerimis- ja laenukoode ja oskab hinnata nende mõju isiklikele finantsolukorrale; • saab aru isiklike rahaasjade lihtsast matemaatikast; • oskab lahendada teemakohaseid finantskirjaoskuse ülesandeid; • mõistab säästmise ja investeerimise loogikat; • teab erinevaid väärtpabereid ja saab aru väärtpaberitehingutest; • mõistab investeerimisega kaasnevat riski; • teab investeerimisfondide erisusi; • orienteerub peamiselt finantsmajanduse terminites; • teab, kuidas kasutada Balti Börsi kodulehte ning tunneb peamisi teemakohaseid mõisteid; • oskab kasutada kaasaegseid veebirakendusi isiklike rahaasjade planeerimisel. 	
Hindamine	Kursuse sooritamiseks on vaja õpilasel osaleda kõigis kursuse tegevustes (projektid, ülesannete lahendamine jms) ning esitada kõik kokkulepitud tööd.	

	Arvestuslik hinne - teemakohane kursusetöö/projekt või ainetunni ettevalmistamine ja läbiviimine. Hindamine on mitmeeristav.
Õppematerjalid	<p>Majandusõpik gümnaasiumile, JA Eesti SA, 2018.</p> <p>Ettevõtlikkusest ettevõtluseni, õpik SA Teadlik Valik, 2012.</p> <p>Rahaedu põhimõtted, Rahaedu OÜ, 2020.</p> <p>E-õppe andmebaasid ja -keskkonnad:</p> <p>https://ettevotlusope.edu.ee/materjalid/</p> <p>https://www.tthk.ee/bw_client_files/tthk/public/img/File/Oppematerjal/Ettev_alused.pdf</p> <p>https://www.minuraha.ee/</p> <p>https://www.rik.ee/et/e-ariregister/e-ariregistri-portaal</p> <p>Rahandusministeeriumi õppematerjalid IV kooliastmele:</p> <p>https://www.fin.ee/mentorklubides-loodud-oppematerjalid-iv-kooliaste</p> <p>https://www.fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/rahatarkus/abiks-opetajale#iv-kooliaste</p> <p>Finantsinspektsiooni materjalid:</p> <p>https://fi.ee/et</p> <p>Pensionisüsteem:</p> <p>https://www.pensionikeskus.ee/pensionisusteem/eesti-pensionisusteemi-ulevaade/</p> <p>Finantsaabits:</p> <p>https://www.minuraha.ee/et/publikatsioonid/finantsaabits</p> <p>Balti Börs:</p> <p>https://www.nasdaqbaltic.com/et/</p> <p>Rahatarkus IV kooliastmele</p> <p>https://www.fin.ee/finantspoliitika-valissuhted/rahatarkus/abiks-opetajale#iv-kooliaste</p> <p>Aineõpetaja poolt kohandatud õppematerjalid.</p>
Soovituslik kirjandus	<p>Väärtpaberite teejuht</p> <p>https://www.nasdaqbaltic.com/files/tallinn/bors/koolitus/Vaartpaberite_teejuht.pdf</p> <p>Investeerimise teejuht</p>

	<p>https://www.nasdaqbaltic.com/files/tallinn/bors/koolitus/Investeerimise_teejuht.pdf</p> <p>Ajakirjad, perioodika: Investor, Äripäev jms</p> <p>Investeerimisteemalised raamatud, podcastid</p> <p>Swedbank FB grupp Kogumispäevik</p>
Kursuse väljund	<p>Kursusetööna nt õppematerjali koostamine.</p> <p>Õpilane saab saadud kogemusi/teadmisi kasutada isikliku elu planeerimisel ja teistes majandusainetes.</p>